

se poskytuje v měsíčních kvotách a nejdéle na dobu jednoho roku od vzniku nároku, vznikl, jak žal. úřad správně v nař. rozhodnutí konstatuje, nárok st-lův na tento přídavek dnem trvalého ustanovení na Slov., to jest dnem 27. dubna 1926. Ale pak bylo k uvarování nepříznivých následků první věty odst. 6 § 151 plat. zák. nutno, aby st-l uplatnil nárok na měsíční kvotu mimořádného přídavku splatnou dne 1. května 1926 do tříleté lhůty, to jest do 30. dubna 1929, a postupně nárok na doplatek měsíčních kvot přídavku splatných prvního dne měsíců následujících v roce 1926 a 1927 do tří let od splatnosti té které měsíční kvoty a tudíž poslední měsíční částku přídavku splatnou zásadně dne 1. dubna 1927 do tří let od tohoto dne, to jest do 31. března 1930.

Než k témuž výsledku se dospívá i v tom případě, kdyby šlo o otázku věty 2 odst. 6 § 151 plat. zák., ježto věta ta začíná: »Totéž platí.....« to jest totéž, co stanoví věta první, platí i pro případ věty druhé.

St-l byl by mohl dosáhnouti výplaty všech dvanácti měsíčních splátek na mimořádném přídavku, kdyby byl nárok na mimořádný přídavek uplatnil do tří roků od jeho vzniku, to jest do tří let od 27. dubna 1926 a tudíž do 30. dubna 1929, pokud se týká výplaty měsíčních částek splatných dne 1. června 1926 a vždy prvního dne měsíců následujících až do 1. dubna 1927, do tříleté lhůty od splatnosti té které z těchto částek, a kdyby byl tudíž splátka poslední částky, splatné dne 1. dubna 1927, uplatnil do 31. března 1930 jako v případě prvním. V tomto směru nemůže sice nss uznati správným tvrzení nař. rozhodnutí, že by bylo bývalo nutno uplatniti přídavek do tří let od vzniku nároku, tedy od 27. dubna 1926 a proto až do 27. dubna 1929, ježto přehlíží úvod ke druhé větě odst. 6 § 151 plat. zák., jak byl shora reprodukován, totiž: »Totéž platí«, to jest co stanoví věta první stran ztráty nároku na uplatnění doplateků té které částky nesprávně a tedy tím spíše vůbec nevyplacené od splatnosti té které nesprávně a tedy i nepoukázané a nevyplacené částky, leč přes to nemohl nss shledati, že nař. rozhodnutím bylo porušeno nějaké st-lovo subj. právo, ježto st-l svůj nárok na mimořádný přídavek uplatnil nesporně až podáním, jež došlo k presidiu kraj. soudu v Trenčíně až dne 17. listopadu 1930 a tedy zřejmě po uplynutí tříleté lhůty jak věty první tak druhé odst. 6 § 151 plat. zák.

Č. 11.681.

Pojištění pensijní: Pojistná povinnost kancelářských zaměstnanců podle § 1 odst. 1 bodu 2 zák. č. 26/1929 Sb.

(Nález ze dne 19. ledna 1935 č. 18.028/32.)

V ě c: Všeobecný pensijní ústav v Praze proti ministerstvu sociální péče o pensijní pojištění.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Výměrem z 24. dubna 1930 prohlásila zemská úřadovna B Všeobecného pensijního ústavu v Praze podle zák. č. 89/1920 Sb. ve

znění zák. č. 26/1929 Sb. Ericha H., pomocného pracovníka firmy H. a spol. v L., za dobu od 7. ledna 1930 pojištěním povinným.

K odvolání řečené firmy min. soc. péče v pořadí stolic správních nař. výměrem vyslovalo, že Erich H. ve sporné době pensijnímu pojištění nepodléhal. V důvodech uvedeno: Provedeným šetřením, a sice shodným seznáním zaměstnance a výpověďmi svědků E. a H. je zjištěno, že Erich H. je ve sporné době zaměstnán v oddělení výdejny příze převážně písemnými pracemi, jak jsou uvedeny podrobně v protokole tohoto zaměstnance z 29. srpna 1929. Práce tyto nelze hodnotiti jako práce obchodního pomocníka podle zák. č. 20/1910 ř. z. ve smyslu ustanovení § 1 odst. 1 č. 4 zák. č. 26/1929 Sb., ježto jsou v podstatě jednoduché a nevyžadují žádných zvláštních znalostí, výcviku a pohotovosti, ani jako práce kancelářského zaměstnance podle ustanovení § 1 odst. 1 č. 2 posléze cit. zák., ježto H. povahou svého zaměstnání nepatří do kategorie kancelářských zaměstnanců ve smyslu cit. ustanovení. Práce H.-ovy dlužno hodnotiti jako práce převážně podřízené, které podle pensijního zák. č. 26/1929 Sb. nezakládají pojistnou povinnost. Na povaze těchto prací nemění nic okolnost, že H. jest resp. byl zaměstnán výjimečně a nepravidelně v kanceláři samé výpomocnými pracemi účetnickými, neboť tyto práce ustupují časově i svým významem oproti ostatním (shora uvedeným) pracím ve výdejné příze do pozadí.

O stížnosti nss uvážil:

Nař. rozhodnutím neuznal žal. úřad pojistné povinnosti Ericha H. ani podle bodu 2 odst. 1 § 1 zák. č. 26/1929 Sb. ani podle bodu 4 téhož ustanovení. Pojistné povinnosti podle bodu 2 neuznal proto, že H. povahou svého zaměstnání nepatří do kategorie kancelářských zaměstnanců ve smyslu citovaného zákonného ustanovení, práce jeho je prý hodnotiti jako práce převážně podřízené. Naproti tomu namítá stížnost, že H. vykonával práce kancelářské podle cit. bodu 2, neboť byl zaměstnán výlučně pracemi písemnými a nekonal prací naprosto podřízených, a okolnost, že práce písemné nekoná přímo v místnostech kancelářských, nýbrž mimo ně, je pro kvalifikaci jeho jako zaměstnance kancelářského nerozhodnou. Nss dal námitce této za pravdu.

Podle bodu 2 odst. 1 § 1 zák. č. 26/1929 Sb. jsou pojištěním povinny osoby zaměstnané v republice Čsl. na základě smluvního poměru služebního jakožto kancelářští zaměstnanci vůbec, vyjímajíc osoby zaměstnané čištěním, úklidem, hlášením návštěv, posilkami (ačli v peněžních podnicích neroznášejí cenností), rozmnožováním písemností pouze cestou chemickou nebo mechanickou nebo podobnými pracemi, byť i vedle této hlavní činnosti konaly také práce druhu jiného. Z ustanovení tohoto plyne, že zákon podrobuje pensijní povinnosti — za splnění ostatních podmínek v úvodní větě § 1 uvedených — zásadně všechny kancelářské zaměstnance a vyjímá z toho toliko osoby, které jsou zaměstnány pracemi rázu zcela podřízeného, jež příkladmo uvádí.

Ježto kategorie těchto posléze jmenovaných zaměstnanců kancelářských je vyňata z pensijní povinnosti vzhledem k podřízenému rázu jejich zaměstnání jen jako výjimka z pravidla, jinak všeobecně platného, nutno podle obecně uznávané zásady právní, že výjimky je vykládati přesně, uvedený výjimečný předpis vykládati přesně. Rozšiřující výklad

tohoto výjimečného předpisu je tedy nepřipustný. Za vyňaté z pensijního pojištění podle tohoto předpisu lze tedy uznati jen ony kancelářské zaměstnance, kteří konají práce svou podstatou podobné pracím, jež zákon příkladmo uvádí.

Od těchto prací se však úkony, jež Erich H. podle zjištění žal. úřadu ve sporné době konal, podstatou svojí naprosto liší, neboť je nesporno, že Erich H. vykonával práce písemné, které záležely v tom, že zapisoval určitá data do knih, rozřídňoval tato data podle určitých zásad a sestavoval součty. Písemné práce tyto nelze zejména klásti na roveň pouhému rozmnožování písemností cestou chemickou a mechanickou a nelze je označiti za práce podřízené, jež spadají pod výjimku stanovenou v cit. § 1 odst. 1 bodu 2 zák. č. 26/1929 Sb. Podle toho vykonával Erich H. práce kancelářské a patřil do kategorie zaměstnanců kancelářských. Je další otázkou, zda na povaze těchto prací mění něco okolnost, že jmenovaný zaměstnanec nekonal prací těch v kanceláři, nýbrž mimo ni ve výdejné příze.

Žal. úřad, neuznav pojistné povinnosti H.-ovy pro povahu jeho zaměstnání, neuvedl sice výslovně, že za důvod pro vyloučení pojistné povinnosti má i to, že H. nekonal oněch prací v kanceláři, avšak z toho, že se zaměstnavatel touto námitkou bránil v řízení správním a dále, že žal. úřad podtržením slov »v oddělení výdejny příze« na tuto okolnost položil důraz, nutno za to míti, že žal. úřad považoval okolnost tu také za důvod vylučující pojistnou povinnost podle bodu 2 cit. zákonného ustanovení. Také stížnost chápe nař. rozhodnutí v tomto smyslu a brání se proti němu s tohoto hlediska.

Nss dal i v tom stížnosti za pravdu.

V cit. ustanovení prohlašuje zákon za pojištěním povinné kancelářské zaměstnance vůbec. Po názoru nss-u jde tu o označení povahy práce, která se zpravidla koná v kanceláři. Kancelářskou práci lze však také konati i mimo kancelář, na příklad v bytě, ve skladišti, dílně, prodejně, na dvoře, na poli atd. Záleží na zaměstnavateli, zda ku konání prací kancelářských opatří zaměstnanci místnost, kterou lze nazvati kanceláří nebo jinak, nebo neopatří-li místnosti vůbec. Okolnost ta nemůže míti vlivu na právní povahu prací (srov. Boh. A 526/20). Tomu nasvědčuje ustanovení § 1 cit. zák. již samo. Tu vypočítává zákon jednotlivé druhy zaměstnanců pojištění podléhajících podle druhu jejich práce, nikoliv podle způsobu a druhu místností, ve kterých jsou práce konány. Tak na př. již v bodu 1 prohlašuje zákon za pojištěním povinné úředníky (konceptní, technické, obchodní, správní, kancelářské, dílenské atd.). Z tohoto jen příkladmo uvedeného výpočtu jednotlivých odvětví úředníků je patrné, že kancelářskými úředníky je rozuměti úředníky, konající práce kancelářské, na př. oproti úředníkům konajícím práce dílenské, nikoliv ale úředníky, konající práci v kanceláři, oproti úředníkům, konajícím práci v dílně.

Avšak i z ustanovení bodu 2 cit. ustanovení plyne, že kancelářskými zaměstnanci je rozuměti jen ony, kteří konají práce kancelářské, nikoliv ony, kteří konají práci v kanceláři. Zákon tu uvádí příkladmo také kancelářské zaměstnance, kteří nekonají zpravidla práce v kanceláři, nýbrž jinde, mimo kancelář. Jsou to zaměstnanci obstarávající posilky. Tyto zaměstnance ovšem zákon z povinnosti pojistné vyjímá, ale nikoliv

proto, že nekonají práci v kanceláři, nýbrž proto, že tato jejich práce jest rázu podřadného. I takové zaměstnance zákon prohlašuje za pojištěním povinné, jakmile jejich práce ztratí ráz práce podřízené (zaměstnanci v peněžních podnicích roznášející cennosti podléhají pojištění).

Podle toho, co řečeno, nemění okolnost, že Erich H. konal práce kancelářské ve výdejně příze a nikoliv v kanceláři, nic na povaze těchto prací.

Poněvadž žal. úřad stál na stanovisku opačném, tedy nesprávném, bylo nař. rozhodnutí podle § 7 zák. o ss zrušiti, aniž bylo třeba se ještě zabývatí námitkou stížnosti, potírající výrok žal. úřadu, že Erich H. ani podle bodu 4 cit. zákonitého ustanovení povinnosti pojistné nepodléhal.

Č. 11.682.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní. — Řízení správní: I. Rozhodnutí ultra petitem? — II. O promlčení pojistného.

(Nález ze dne 19. ledna 1935 č. 18.885/32.)

Prejudikatura: ad II: srov. Boh. A 9692/32, 11.383/34.

Věc: Okresní nemocenská pojišťovna v Levicích proti zemskému úřadu v Bratislavě o sociální pojištění.

Výrok: Nař. rozhodnutí, pokud bylo jím stěžující si pojišťovně uloženo, aby za dobu od 1. června 1928 podle 2. odst. § 189 novelisovaného zák. č. 221/24 Sb. pojistné předepsala, t. j. novým platebním výměrem deklarovala přesným výpočtem pojistného i úroků závazek fy Sch. a spol., povstálý ex lege, příp. z formální pravoplatnosti prvostupňového výměru, zrušuje se pro nezákonnost; jinak se stížnost zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Stěžující si pojišťovna předepsala firmě Sch. a spol. v L. platebním výměrem z 27. srpna 1931 nemocenské a invalidní pojistné za dobu od 1. července 1926 do 28. února 1929 s příslušnými úroky do 31. srpna 1931 úhrnnou částkou 98.141 Kč 46 h. V důvodech bylo uvedeno, že pojišťovna pokračovala v mzdové revisi, započaté u firmy ve dnech 9.—12. března 1929 a zjistila, že převážná část hospodářských nádeníků, pojištěním povinných, nebyla k pojištění vůbec přihlášena.

V odvolání, podaném z tohoto výměru, uznala firma z předepsaného jí pojistného a úroků částku 24.970 Kč 55 h. V příčině zbytku pak namítala promlčení pojistného, předepsaného jí za dobu před 1. červnem 1928. Při tom tvrdila, že pojišťovna vykonala mzdovou revisi v jejích polnohospodářských podnicích teprve v červnu 1931, a že revise ta nebyla pokračováním revise vykonané ve dnech 9.—12. března 1929, neboť tato revise byla prý prováděna a také ukončena jen v jejím lesním podniku, který je samostatným účetnickým celkem, vedeným také u po-